

הבית והעליה פרק עשירי בבא מציעא ק"ח.

עין משפט
נר מצוה

הגיעוד. הם שלך ופנה אותו לעמך: אין שומעין לו. אם אין זה רוצה אין קונה לו דבר הפקר או ממנה: **בטנן ובקש.** ללקט לו משלו או מן ההפקר: **טול מה שעשית.** כל מה שלקטת יהא שלך: אין שומעין לו. אע"ג דכלל דוכתי אית ליה שוה כסף ככסף הכא גבי פועל כל תלין שכרו כמיז (ויקרא טו) מאי דלמתי בהדיה משמע: **גב' דליס ליה אגרא גביה.** וזה אינו חפץ במתנתו והוא מוזקן שמנעו מורשתו: **אבל סיפא דאית ליה אגרא גביה.** וזה בא לכופו על שכרו והוא אומר לו טול זה צפרעון אימא כו': **ממרי רשוסיד.** מצעל חובך: **פארי אפרע.** אפי' נתן לך סובין קבלס: **מסוס דאית ליה אגרא גביה.** משקיבל עליה קנייה באגריה: **אריבא.** דאין שומעין לו דקנייה ליה חכרו: **והסניא שומעין לו.** לאומר לפועל טול מה שעשית בשכרך: **בשל חכירו.** שהיתה מלאכת חכירו שומעין לו: **בשל הפקר.** שומעין לו דא"ל קניי ביה את דלדידיה לא קניי ליה. ר"ע לטעמיה דאמר לעיל (דף ג.) המגביה מניאה לחכירו לא קנה חכירו נמצא שאין פעולתו עליו ואין כלל על תלין ולא דמי לשל חכירו דהתם ליכא למימר זכי ביה את וכי לא א"ל שכרך על בעל הבית על כרחו שכרו עליו אבל הכא לא: **איסיביה רבא לרב נחמן.** למימר דפועל לאו כלל המגביה מניאה לחכירו הוא אלא כי צע"צ הוא וקנייה צע"צ בהגבה דפועל אפילו אמר לו עשה עמי מלאכה סתם וכל שכן האן דשכרו ללקט מניאות ממש: **האן בהגבה כלן צע"צ.** ואידי ואידי בשל הפקר ממני כששכרו ללקט תנן וקש בהגבה דפועל וע"כ שכרו עליו וצרייתא כששכרו למלאכה הצטה כגון לשמור או להשליך מעליה לא ארץ דליכא הגבה דא"ל אכתי לא זכאי ביה אלא זיל את זכי בה: **סנאי היא.** אי קניא אי לא: **שומרי ספיחים.** של שוורין לצורך מנחת העומר או של חטין לצורך שמי הלחם: **אסה אומר אינן באין משל צבור.** אם נשמע לך לא יציאו עומר ושמי הלחם משל צבור אלא משל יחיד זה שקנה מן ההפקר צשמירתו דסבירא להו הצטה קניא צהפקר הואיל ודבר טורח הוא ודעמו לך על דו נשמר: **ומה אסה אומר אין באין וכו'.** הא איהו סבר דלא קניא: **מדבריד.** שאתה אומר לשמרו בחנס: **לדברינו.** שאנו אומרים הצטה צהפקר קניי אין וכו': **אמר רבא גרסינן הכא ולעיל אמר רבה דכ"ע הצטה צהפקר קניי.** וטעמא דר' יוסי דקסדר מסרה זה לצבור ומלאו באין משל צבור: **ורבנן.** הייש שמה לא יאה בלבו למסור יפה יפה שלל שלל דנוח לו שיקרבו משלו: **מדבריד.** שאתה אומר ישמרס חנס: **לדברינו.** שאנו חוששין שמה לא ימסרס יפה יפה אין עומר ושמי הלחם וכו': **בחושינן לבעלי זרועות.** שאם לא נזיאו עליהן קול שהן של הקדש יש בעלי זרועות שזוקמין אותם בחזקה ולעממן: ומה

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל רבא לר' נחמן בשל: (ב) תוב"ד"ה שומרי וכו' פ' הובב. ר"צ דף נה ד"ה לשמור:

הגהות הגר"א

[א] גמ' טעמא דפסינשו כו'. ר"צ אבל בסופא צע"צ אפי' גבא"ה רבא"ה וטע"צ אבל ר"ע וי"ו חולקין וטעמא ג"ל רבא"ה כיון דמיזב לו מקני ליה וע"כ ס"י שלי"ט וכו' ע"כ ס"י (וע"כ בדברי רבינו ס"ק ק"ט וי"ט): [ב] תוב"ד"ה לעשות משמע דוקא כו'. ר"צ ודוקא דלא א"ל שכרם על וע"כ ע"י אי' (וע"כ דבית כ"ז)

הגיעוד. הם שלך ופנה אותו לעמך: אין שומעין לו. אם אין זה רוצה אין קונה לו דבר הפקר או ממנה: בטנן ובקש. ללקט לו משלו או מן ההפקר: טול מה שעשית. כל מה שלקטת יהא שלך: אין שומעין לו. אע"ג דכלל דוכתי אית ליה שוה כסף ככסף הכא גבי פועל כל תלין שכרו כמיז (ויקרא טו) מאי דלמתי בהדיה משמע: גב' דליס ליה אגרא גביה. וזה אינו חפץ במתנתו והוא מוזקן שמנעו מורשתו: אבל סיפא דאית ליה אגרא גביה. וזה בא לכופו על שכרו והוא אומר לו טול זה צפרעון אימא כו': ממרי רשוסיד. מצעל חובך: פארי אפרע. אפי' נתן לך סובין קבלס: מסוס דאית ליה אגרא גביה. משקיבל עליה קנייה באגריה: אריבא. דאין שומעין לו דקנייה ליה חכרו: והסניא שומעין לו. לאומר לפועל טול מה שעשית בשכרך: בשל חכירו. שהיתה מלאכת חכירו שומעין לו: בשל הפקר. שומעין לו דא"ל קניי ביה את דלדידיה לא קניי ליה. ר"ע לטעמיה דאמר לעיל (דף ג.) המגביה מניאה לחכירו לא קנה חכירו נמצא שאין פעולתו עליו ואין כלל על תלין ולא דמי לשל חכירו דהתם ליכא למימר זכי ביה את וכי לא א"ל שכרך על בעל הבית על כרחו שכרו עליו אבל הכא לא: איסיביה רבא לרב נחמן. למימר דפועל לאו כלל המגביה מניאה לחכירו הוא אלא כי צע"צ הוא וקנייה צע"צ בהגבה דפועל אפילו אמר לו עשה עמי מלאכה סתם וכל שכן האן דשכרו ללקט מניאות ממש: האן בהגבה כלן צע"צ. ואידי ואידי בשל הפקר ממני כששכרו ללקט תנן וקש בהגבה דפועל וע"כ שכרו עליו וצרייתא כששכרו למלאכה הצטה כגון לשמור או להשליך מעליה לא ארץ דליכא הגבה דא"ל אכתי לא זכאי ביה אלא זיל את זכי בה: סנאי היא. אי קניא אי לא: שומרי ספיחים. של שוורין לצורך מנחת העומר או של חטין לצורך שמי הלחם: אסה אומר אינן באין משל צבור. אם נשמע לך לא יציאו עומר ושמי הלחם משל צבור אלא משל יחיד זה שקנה מן ההפקר צשמירתו דסבירא להו הצטה קניא צהפקר הואיל ודבר טורח הוא ודעמו לך על דו נשמר: ומה אסה אומר אין באין וכו'. הא איהו סבר דלא קניא: מדבריד. שאתה אומר לשמרו בחנס: לדברינו. שאנו אומרים הצטה צהפקר קניי אין וכו': אמר רבא גרסינן הכא ולעיל אמר רבה דכ"ע הצטה צהפקר קניי. וטעמא דר' יוסי דקסדר מסרה זה לצבור ומלאו באין משל צבור: ורבנן. הייש שמה לא יאה בלבו למסור יפה יפה שלל שלל דנוח לו שיקרבו משלו: מדבריד. שאתה אומר ישמרס חנס: לדברינו. שאנו חוששין שמה לא ימסרס יפה יפה אין עומר ושמי הלחם וכו': בחושינן לבעלי זרועות. שאם לא נזיאו עליהן קול שהן של הקדש יש בעלי זרועות שזוקמין אותם בחזקה ולעממן: ומה

משל צבור איכא דאמרי רבא סבר דתקינן רבנן למיתב ליה ארבע וזוי כי היכי דלישמעי בעלי זרועות וליפרשו מינייהו ור' יוסי סבר לא תקינו ומה

זמן ב"ד' יום. ומכאן אנו למדים זמן צ"ד לפרוע חובו ולכמה דברים דהוי ל' יום ורשב"ג נמי אמר לעיל (דף ק"ג.) אף לעלמנו אין מחזיר אלא שלשים יום ומיהו לכל מיקיין לא אמר שיהא זמן צ"ד ל' יום כמו הכא דהא לעיל (דף ס"ג.) גבי נשצרה כדו ולא סילקו נפלה גמלו ולא העמידה ר"מ מחייב צהזיקן אין זמן צ"ד שלשים יום שם כדמשמע בהמניח את הכד (צ"ק דף כט.) והיינו טעמא שצעה קלה יכול להסירם משם: **אמר** ליה הגיעוד אין שומעין צו. אע"ג דמפקיר נזקיו לאחר נפילת אונס אמרי' צפרק המניח (שם דף כט.) דפטור הכא דאישתמוטי קא מישתמיט ואינו מפקירו כלאמר בגמרא: **איקניי** ליה חצרו כו'. אבל אי לא דר"י צדכי חנינא אמי שפיר דאין קונה לו אלא היכא דעומד לא בצד שדכו לך כי לא פנינהו לא דכשאמר ליה הגיעוד לא היה אכתי עומד שם: **באן** בשל חכירו. מימה למאי דס"י השמא אמאי ר' יוסי לומר לו טול מה שעשית בשכרך יאמר לא אמן לך כלום שלא עשית לי כלום: **לעשות בשלוי** והרהרו בשל חכירו. [ג] משמע דוקא לעשות בשלוי או נותן לו שכרו משלם אבל סתמא לא ותימה א"כ אמאי אינטריך לשנויי כאן בשלוי כאן בשל הפקר לישני כאן ששכרו לעשות שלו כאן ששכרו סתמא בשל חכירו ואור"י דמשום הכי לא משני הכי דהא פשיטא דאם שכרו לעשות בשל חכירו דשומעים לו אבל הא דמשני לעיל הא בשל חכירו חידוש הוא דשומעין לו דהא לא קאי הכי וכן כאן בשל הפקר חידוש הוא וכן מה שממך לסוף דבהצטה שומעין לו חידוש הוא דקא משמע לן דהצטה צהפקר לא קני: **שומרי ספיחים.** פירשתי בסוף פ' הובב (לעיל דף נ"ג.) מחולתא

הגהות הגר"א

(א) גמ' טעמא דפסינשו כו'. ר"צ אבל בסופא צע"צ אפי' גבא"ה רבא"ה וטע"צ אבל ר"ע וי"ו חולקין וטעמא ג"ל רבא"ה כיון דמיזב לו מקני ליה וע"כ ס"י שלי"ט וכו' ע"כ ס"י (וע"כ בדברי רבינו ס"ק ק"ט וי"ט): [ב] תוב"ד"ה לעשות משמע דוקא כו'. ר"צ ודוקא דלא א"ל שכרם על וע"כ ע"י אי' (וע"כ דבית כ"ז)

הגהות הב"ח

[א] גמ' טעמא דפסינשו כו'. ר"צ אבל בסופא צע"צ אפי' גבא"ה רבא"ה וטע"צ אבל ר"ע וי"ו חולקין וטעמא ג"ל רבא"ה כיון דמיזב לו מקני ליה וע"כ ס"י שלי"ט וכו' ע"כ ס"י (וע"כ בדברי רבינו ס"ק ק"ט וי"ט): [ב] תוב"ד"ה לעשות משמע דוקא כו'. ר"צ ודוקא דלא א"ל שכרם על וע"כ ע"י אי' (וע"כ דבית כ"ז)

ואי אשמועינן הכא הכא שמשקבל עליו אין שומעין לו משום דאית ליה אגרא גביה אבל הכא דלית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו צריכא: אין שומעין לו: והתניא שומעין לו אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשלוי כאן חכירו א"ל רבה לרב נחמן בשלוי מ"ט דא"ל אגרא עלך בשל חכירו נמי שכרו עליו דתניא השוכר את הפועל לעשות בשלוי והרהרו בשל חכירו נותן לו שכרו משלם וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שהחנה אותו אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשלוי כאן בשל הפקר איתביה רבא לרב נחמן מציאתו פועל לעצמו אימתי בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי היום או עדר עמי היום אבל אם אמר לו עשה עמי מלאכה היום מציאתו לבעל הבית אלא אמר רב נחמן ילא קשיא כאן בהגבה כאן בהבטה אמר רבה הבטה בהפקר תנאי היא דתנן שומרי ספיחי שביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ר' יוסי אומר הרוצה מתנדב הוא ושומר חנם אמרו לו אתה אומר כן אין באין משל צבור מאי לאו בהא קמפילגי דת"ק סבר הבטה בהפקר קניי ואי יהיבי ליה אגרא אין ואי לא לא ורבי יוסי סבר הבטה בהפקר לא קניי וכי אזלי צבור ומייתי השתא הוא דקא זכי ביה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדבריד לדברינו אין עומר ושתי לחם באין משל צבור אמר רבא לא דכ"ע הבטה בהפקר קניי והכא היישינן שמא לא ימסרם יפה יפה קמפילגי דרבנן סברי יהבינן ליה אגרא ואי לא היישינן שמא לא ימסרם יפה יפה רבי יוסי סבר לא היישינן שמא לא ימסרם יפה יפה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדבריד לדברינו דהיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה אין עומר ושתי לחם באין אמר דכ"ע הבטה בהפקר לא קניי והכא בחיישינן לבעלי זרועות קמפילגי דת"ק סבר דתקינן רבנן למיתב ליה ארבע וזוי כי היכי דלישמעי בעלי זרועות וליפרשו מינייהו ור' יוסי סבר לא תקינו ומה

כב א מיי פ"ג מהל' שכנים הל' ח סמג עשין סב טו"ש"ע ח"מ ס' קסו: כב ב ג מיי פ"ט מהל' שכירות הל' י סמג עשין פט טו"ש"ע ח"מ ס' שלו סעף 3: כד ד מיי פ"ד מהל' שכנים הלכה ח סמג עשין כב טו"ש"ע ח"מ ס' קסא: כה ה מיי פ"ג מהל' עין ממונ הלכה ט סמג עשין סא טו"ש"ע ח"מ ס' מנח: כו ו טו"ש"ע ח"מ סמג עשין סא טו"ש"ע ח"מ ס' ס' מנח: כז ז מיי פ"ד מהל' שקלים הלכה ה: כח ח מיי ס' הל' ו: כט ט מיי פ"ב מהל' נדרים הל' יט טו"ש"ע ח"מ ס' רעג סעף יא: ל י מיי פ"ד מהל' שקלים הלכה ו:

מוסף רש"י